

Brussel, 12 juni 2015

Advies nr. 2015/14

Uitgebracht op verzoek van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1, van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Toegang tot de gezondheidszorgen en eerste bijdragebetaling

Het Comité brengt een gunstig advies uit aangaande het ontwerp van koninklijk besluit dat erin voorziet om de toekenning van rechten in de ziekte- en invaliditeitsverzekering afhankelijk te maken van de betaling van de eerste kwartaalbijdrage (of van de vrijstelling ervan).

Het acht de maatregel een waardevol instrument in de strijd tegen de fictieve aansluitingen, die het sociaal statuut niets kost en die beginnende zelfstandigen bewustmaakt van hun sociale verplichtingen (inz. inzake sociale bijdragebetaling).

Het Comité ziet de maatregel evenwel liever in oktober 2015 dan in juli 2015 van kracht worden.

1 Toegang tot de sector geneeskundige verzorging

De zelfstandige die onder het toepassingsgebied van het sociaal statuut der zelfstandigen valt, verwerft de hoedanigheid van gerechtigde in de sector geneeskundige verzorging. Om ook effectief aanspraak te kunnen maken op tegemoetkomingen door de ziekteverzekering, moet de zelfstandige:

- zich aansluiten of zich inschrijven bij een verzekeringsinstelling.;
- in orde zijn met zijn sociale bijdragebetaling.

1.1 Aansluiting of inschrijving bij een verzekeringsinstelling

De zelfstandige opent zijn recht in de verzekering voor geneeskundige verzorging door zich aan te sluiten of in te schrijven bij een verzekeringsinstelling (een ziekenfonds of de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering). De inschrijving als gerechtigde gaat in op de 1e dag van het kwartaal waarin de hoedanigheid van gerechtigde is verworven (m.n. de datum van inschrijving). Dat recht wordt behouden tot 31 december van het kalenderjaar dat volgt op dat waarin het recht wordt geopend.

1.2 Bijdragebetaling

Om aanspraak te maken op het recht op geneeskundige verzorging moet de zelfstandige daarnaast ook zijn sociale bijdragen betaald hebben aan het sociaal verzekeringsfonds waarbij hij is aangesloten.

Eens een zelfstandige het recht op tegemoetkomingen inzake geneeskundige verzorging verworven heeft, kan hij dit recht verder behouden mits jaar na jaar aan de volgende dubbele voorwaarden wordt voldaan :

- in orde zijn met de bijdragen voor het refertejaar;
- de hoedanigheid van gerechtigde gehad hebben gedurende het laatste kwartaal van het refertejaar dan wel tijdens het daarop volgende jaar.

1.3 Vaststelling van de hoedanigheid van gerechtigde

De verzekeringsinstellingen stellen de hoedanigheid van gerechtigde op gezondheidszorg voor elke zelfstandige vast op basis van de gegevens die de sociale verzekeringsfondsen elk jaar aanleveren betreffende het vervullen van de bijdrageverplichting door de zelfstandige.

Betreft de beoordeling geen zelfstandige die reeds de hoedanigheid van gerechtigde bezit maar een persoon die zich voor het eerst (of opnieuw) inschrijft als zelfstandige bij een verzekeringsinstelling, dan gebeurt de vaststelling van de hoedanigheid van gerechtigde echter op grond van een bewijs van onderwerping (en dus niet van bijdragebetaling) in het sociaal statuut der zelfstandigen.

1.4 Toegang tot de gezondheidszorgen en eerste bijdragebetaling

Het is mogelijk dat het attest van onderwerping door het sociaal verzekeringsfonds wordt afgeleverd zonder dat door de zelfstandige sociale bijdragen werden betaald. Derhalve is het mogelijk dat een zelfstandige op basis van een onderwerpingsattest, de hoedanigheid van gerechtigde op geneeskundige verzorging verwerft en gedurende meer dan een jaar rechten inzake geneeskundige verstrekkingen geniet (i.c. tot 31 december van het jaar dat volgt op het jaar van inschrijving), zonder bijdragen te hebben betaald¹.

2 Koninklijk besluit tot wijziging van de artikelen 252 en 276 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de

¹ In zijn verslagen 2012/02 en 2012/04 inzake sociale fraude en 'social engineering' suggereerde het ABC dat deze praktijk sommige personen de mogelijkheid laat om zich als zelfstandige in te schrijven louter en alleen met de bedoeling toegang te krijgen tot sommige sociale prestaties (problematiek van de fictieve aansluitingen).

verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994

Het ontwerp van KB dat aan het Comité wordt voorgelegd, maakt de toekenning van rechten in de sector geneeskundige verzorging voor zelfstandige starters afhankelijk van de betaling van een eerste kwartaalbijdrage (tenzij een vrijstelling van die bijdrage werd toegekend).

Daartoe zullen startende zelfstandigen voortaan slechts onder de opschortende voorwaarde van eerste bijdragebetaling worden ingeschreven (of van de vrijstelling ervan) in de ziekteverzekering. De sociale verzekeringsfondsen zullen de gegevens ter staving van de hoedanigheid van gerechtigde op geneeskundige verzorging moeten meedelen aan de verzekeringsinstellingen binnen de maand volgend op de betaling van de eerste bijdrage (of op het verkrijgen van de vrijstelling ervan).

Het voorgelegde koninklijk besluit treedt in werking op 1 juli 2015, en dit voor de gerechtigden wiens zelfstandige activiteit ten vroegste het derde kwartaal van het jaar 2015 aanvangt.

3 Advies van het Algemeen Beheerscomité

Het Comité neemt met tevredenheid kennis van het voorstel om de toegang tot de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen afhankelijk te maken van een eerste bijdragebetaling.

Het Comité toonde zich in het verleden immers reeds voorstander van dergelijke maatregel. In zijn verslag 2012/04² schoof het Comité een vergelijkbare maatregel naar voor als een van de mogelijke oplossingen in de strijd tegen sociale fraude en 'social engineering'. Het Comité meende dat deze maatregel in het bijzonder zou toelaten om fictieve aansluitingen tegen te gaan³. Terzelfdertijd zou het opleggen van de eerste bijdragebetaling als voorwaarde voor het openen van sociale rechten, beginnende zelfstandigen bewustmaken van hun sociale verplichtingen (waaronder hun bijdragenbetaling) en dit zonder het ondernemerschap af te remmen. Tot slot werd de voorgestelde maatregel door het Comité gezien als een ingreep die het zelfstandigenstelsel niets zou kosten maar wel zou leiden tot een daling van de uitgaven (uitkeringen en tegemoetkomingen inzake geneeskundige verzorging).

Het Comité zou evenwel liever zien dat de maatregel pas in werking zou treden in oktober 2015 in plaats van in juli 2015, zodat de verschillende actoren zich beter kunnen voorbereiden.

² Verslag 2012/04 van 25 oktober 2012 "*Mogelijke oplossingen betreffende sociale fraude en social engineering in het sociaal statuut der zelfstandigen – analyse en budgettaire impact*"

³ Aansluitingen die louter en alleen gebeuren met het oog op het verkrijgen van toegang tot bepaalde sociale rechten (hoofdzakelijk geneeskundige verzorging en kinderbijslag)

Het Comité brengt een positief advies uit aangaande het ontwerp van koninklijk besluit data aan het Comité werd voorgelegd.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 12 juni 2015:

**Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**